

بررسی برخی همبسته‌های آسیب‌شناختی روانی اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان دبیرستان‌های

یاسوج

شهباز مظفری، محمدعلی سپهوندی^{*}، فیروزه غضنفری

گروه روانشناسی، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران

تاریخ وصول: ۱۳۹۶/۰۶/۱۹ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۲/۲۴

چکیده:

زمینه و هدف: در سال‌های اخیر، اینترنت به یکی از مهم‌ترین ابزارهای تحصیلی و تفریحی دانش‌آموزان تبدیل شده است. اعتیاد به اینترنت، به عنوان یک اختلال جدید، با تعدادی از اختلالات روانپزشکی مرتبط گزارش شده است. هدف این مطالعه تعیین و بررسی برخی همبسته‌های آسیب‌شناختی روانی اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان دبیرستان‌های یاسوج بود.

روش بررسی: پژوهش حاضر مطالعه‌ای توصیفی از نوع همبستگی بود که در سال‌های ۱۳۹۶-۱۳۹۵ انجام شد. تعداد ۲۲۰ نفر (۱۱۸ دختر، ۱۰۲ پسر)، سنین ۱۹-۱۵ سال، از دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم شهر یاسوج، که به شیوه نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی، گزینش شده بودند، به تکمیل سه مقیاس؛ آزمون اعتیاد به اینترنت (IAT)، آزمون افسردگی، اضطراب، استرس (DASS-21) و آزمون عزت‌نفس روزنبرگ اقدام کردند. داده‌های به‌دست آمده با استفاده از آزمون‌های آماری همبستگی پیرسون، تحلیل رگرسیون و آزمون تی مورد بررسی قرار گرفتند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که بین اعتیاد به اینترنت و افسردگی، اضطراب و فشار روانی رابطه مثبت معنی‌دار وجود دارد ($p < 0.01$). علاوه بر این، افسردگی، استرس و اضطراب در پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت، معنی‌دار نشان داد ($p < 0.001$). اضطراب، که به تنهایی ۱۲ درصد از واریانس را توجیه می‌کرد، بهترین پیش‌بینی کننده بود. بعد از آن افسردگی (۲ درصد) و فشار روانی (۲ درصد) پیش‌بینی کننده‌های بهتری بودند. همچنین شیوع اعتیاد به اینترنت در پسرها به طور معنی‌داری بالاتر بود و سرانجام این که عزت نفس تا حدود زیادی با اعتیاد به اینترنت نامرتبط ($p > 0.05$) نشان داد.

نتیجه‌گیری: یافته‌های به‌دست آمده مطرح می‌کند که دانش‌آموزان دارای اضطراب، افسردگی و فشار روانی، مستعد ابتلا به اعتیاد به اینترنت هستند. علاوه بر آن اضطراب، افسردگی و فشار روانی اگر مهم‌ترین تعیین‌کننده اعتیاد به اینترنت نباشند، احتمالاً از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر آن هستند. این یافته‌ها با نظریه جبران اجتماعی که معتقد است اینترنت در وهله اول برای کسانی که در تعاملات رو در رو احساس ناراحتی می‌کنند ابزار مفیدی است، هم‌سو بود. همچنین این یافته‌ها با این تبیین بود که گمنامی افراد افسرده، دارای استرس و مضطرب در ارتباطات اینترنتی بهتر حفظ می‌شود. چرا که در تعاملات آنلاین نسبت به تعاملات چهره به چهره، ترس از ارزیابی منفی به وسیله دیگران به مقدار بیشتری به فرد القا می‌شود.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد به اینترنت، آسیب‌شناسی روانی، اضطراب، افسردگی، استرس، عزت نفس

*نویسنده مسئول: محمدعلی سپهوندی، خرم‌آباد، دانشگاه لرستان، گروه روانشناسی

Email: masepahvandi@yahoo.com

مقدمه

تحولات شگرف فن‌آوری‌های الکترونیک و رایانه‌ای و گردش آنی حجم انبوه اطلاعات در پهنه جهان و تأثیرات حرفه‌ای، اجتماعی و فرهنگی خاص آن، عمده‌ترین ویژگی زندگی بشر قرن حاضر می‌باشد. در بررسی تاریخچه علمی انواع فن‌آوری‌ها در دنیا، اینترنت، سریع‌ترین رشد و توسعه را در بین آن‌ها داشته است (۱). بر اساس برخی پژوهش‌ها، محدوده سنی ۱۳ تا ۱۹ سال به‌طور معمول به واسطه استفاده از بازی‌های کامپیوتری، موزیک و یافتن دوستان جدید، بیشترین متقاضیان استفاده از اینترنت هستند (۲) و به همین خاطر نسل نوجوانان امروزی را نسل شبکه^(۱) نیز نامیده‌اند (۳ و ۴). با وجود شایستگی‌های غیرقابل انکار اینترنت، همکاری و تعامل بین انسان و ماشین سایبری او که مجهز به کلام و هوش مصنوعی است، رفته رفته بوی اختلال به خود می‌گیرد. یکی از پیامدهای نامطلوب این پدیده مدرن، اعتیاد اینترنتی^(۲) است، که امروزه از آن به عنوان «اعتیاد مدرن» یاد می‌شود و تبدیل به سرآمد همه اعتیادهای رفتاری شده است. به‌طور سنتی، پژوهش‌ها در مورد اعتیاد به اینترنت، بر اکتشاف مدل‌های مبتنی بر آسیب‌پذیری‌های روانشناختی در رابطه با آن تمرکز کرده‌اند (۵). مطالعات اخیر، دلایل و عوامل سبب‌شناختی شکل‌گیری این اختلال را مورد کنکاش قرار داده‌اند (۶).

در واقع وابستگی به اینترنت، الگویی رفتاری، مشابه اعتیاد به مواد مخدر دارد (۷)؛ با این تفاوت که

اعتیاد اینترنتی، مشکلات جسمی اعتیادهای شیمیایی را ندارد، اما پیامدهای اجتماعی آن، همانند سایر انواع اعتیاد دیگر است. با این حساب، اعتیاد به اینترنت، گاهی اوقات به عنوان اعتیاد رفتاری مانند اعتیاد به قماربازی، تکانش‌گری جنسی، پرخوری، وسواس خرید، و مانند آن در نظر گرفته شده است، که با ویژگی‌هایی از قبیل هزینه روزافزون برای اینترنت و انکار رفتارهای مشکل‌زا همراه است. حتی ایجاد اثر محرومیت^(۳) (احساس هیجانی ناخوشایند مانند افسردگی و اضطراب) در زمانی که فرد در تماس با اینترنت نیست، ایجاد اثر تحمل^(۴)، کوشش‌های ناموفق مکرر برای قطع استفاده و تخریب در عملکرد زندگی روزانه که عیناً در اعتیاد به مواد وجود دارد، در اعتیاد به اینترنت تکرار می‌شود (۸). مطابق این دیدگاه این اختلال مانند اختلال تنشی یا اختلال کنترل تکانه مانند قماربازی بیمارگونه است و کسانی که این خصوصیات را پیدا می‌کنند مشکلات روانشناختی، اجتماعی و شغلی پیدا می‌کنند. نقش عوامل هیجانی متعددی در اعتیاد به اینترنت دانش‌آموزان شناسایی شده است (۹).

افسردگی، اختلالی روانشناختی است که باعث ایجاد تغییرات زیادی در خلق و خو، دیدگاه، کمال‌طلبی، توانایی تفکر، میزان فعالیت و فرآیندهای بدنی نظیر خواب، انرژی و اشتها افراد می‌شود. چندین مطالعه، اعتیاد به اینترنت و افسردگی را مرتبط به هم گزارش کرده‌اند (۱۰-۱۲). عزت نفس و انگیزش پایین، ترس از طرد، نیاز به تأیید دیگران همگی

در ایران، طی پژوهشی نتیجه گرفته شد اضطراب به طور معنی‌داری توانایی پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت را دارد (۲۶ و ۲۵). ویژگی‌های رفتاری کاربران اینترنت، انعکاسی از عقاید و ادراکات آن‌ها در مورد خودشان می‌باشد. از این نقطه نظر، اهمیت عزت نفس، مشخص می‌شود. با توجه به این‌که در چند مطالعه، ارتباط بین انواع اعتیاد و عزت‌نفس تبیین و عنوان شده است که سطوح متفاوت عزت نفس، منجر به بدگمانی به خود^(۱)، شخصیت معتاد، احساس شکست^(۲) و فقدان کنترل می‌شود (۲۷ و ۲۸) چندین مطالعه نیز مدعی شده‌اند که یک ارتباط قوی بین اعتیاد و عزت نفس وجود دارد (۲۷، ۳۰)، لذا به نظر می‌رسد عزت‌نفس نیز یک تعیین‌کننده احتمالی و مهم اعتیاد به اینترنت باشد. با توجه به ساختار سنی جوان کشور و نظر به این‌که دانش‌آموزان و نوجوانان، از یک طرف آسیب‌پذیرترین قشر جامعه در برابر رفتارهای پرخطر از جمله استفاده نادرست از کامپیوتر و اینترنت را تشکیل می‌دهند، از طرف دیگر بر حسب ضرورت‌های تحصیلی، بسیاری از اوقات خود را در جهان مجازی سپری می‌کنند. بدیهی است که هرگونه ضایعه و نارسایی در بهداشت جسمی و روانی و به طبع آن، کاهش توانایی‌های این قشر آتیه‌ساز، را به دنبال داشته باشد، در نتیجه به شکل غیرقابل اجتنابی کندی در پیشرفت جامعه و از طرف

به صورت عمومی در افراد افسرده مورد مشاهده قرار گرفته که ممکن است نتیجه استفاده افراطی از اینترنت باشد (۱۳).

در پژوهش‌های متعددی اعتیاد به اینترنت با علایم ناخوشایندی از قبیل: تحریک‌پذیری روانی- حرکتی، اضطراب، وسوسه (۱۴)^(۱)، تجارب سوءاستفاده از مواد (۱۶ و ۱۵)، از دست دادن کنترل، کم‌طاقتی، اثر محرومیت، تخریب عملکرد و کاهش توانایی تصمیم‌گیری (۱۷) همراه بوده است. کاربران وابسته به اینترنت نسبت به آن‌هایی که هیچ نشانه‌ای از وابستگی نداشته‌اند، افسرده‌تر و تنهاتر نشان دادند (۱۸). ظاهراً هر قدر استفاده از اینترنت بیشتر باشد به همان نسبت افسردگی، انزوای اجتماعی و عقب‌نشینی از زندگی واقعی بیشتر می‌شود (۲۰ و ۱۹).

پژوهش‌های دیگری نقش اضطراب و فشار روانی را برجسته گزارش کردند (۲۱ و ۱۲). کسانی که از اضطراب و فشار روانی رنج می‌برند، اغلب در برقراری تعامل و ارتباط با دیگران به شیوه صحیح دچار اشکال می‌شوند (۲۲).

در مطالعه‌ای در ایران، میزان سندرم اعتیاد به اینترنت در گروه‌های ۲۰-۳۰ ساله بیشتر از سایر گروه‌ها نشان داده شد و این گروه از کاربران، اینترنت را بر همنشینی با خانواده و گردش رفتن با دیگران ترجیح داده‌اند (۲۳). هم‌چنین رابطه مثبتی بین افسردگی و انزوای اجتماعی با میزان استفاده از اینترنت گزارش شد (۲۴).

1-Craving
2-Self-Distrust
3-Sense of Failure

دیگر فقدان سلامت جسمی و روانی بهینه آن‌ها در درازمدت، نابهنجاری بافت جامعه را در پی خواهد داشت.

هدف پژوهش حاضر ترسیم بعضی از عوامل آسیب‌شناختی دخیل در پیشایندهای مهم اختلال اعتیاد به اینترنت است. این پیشایندها می‌بایست در ارتباط با متغیر پیامد، قدرت پیش‌بینی داشته‌باشد و به لحاظ نظری قابل آزمون باشد.

روش بررسی

با توجه به اهداف مورد نظر، پژوهش حاضر، مطالعه‌ای توصیفی از نوع همبستگی (پیش‌بینی) است که با بهره‌گیری از پرسشنامه و به شیوه تصادفی به گردآوری داده‌ها پرداخته‌است. برای تعیین وجود همبستگی‌های چندگانه بین اعتیاد به اینترنت (به عنوان متغیر وابسته یا ملاک) و مؤلفه‌های عزت نفس، افسردگی، اضطراب و فشار روانی (به عنوان متغیر مستقل یا پیش‌بین) از یک طرح همبستگی استفاده شده است. جامعه آماری مورد مطالعه در این پژوهش دانش آموزان پسر و دختر مقطع متوسطه دوم (فنی حرفه‌ای، کار دانش، نظری) در شهر یاسوج در سال تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹۶ بود. با توجه به آمار رایج شده از طرف پورتال آموزش و پرورش شهر یاسوج، حجم این جامعه قریب به ۹۱۰۳ نفر بود. برای تعیین حجم نمونه مورد مطالعه، از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای استفاده گردید، بدین ترتیب که از کل جامعه آماری شامل رشته‌های فنی حرفه‌ای (۱۱)

آموزشگاه)، کار دانش (۹ آموزشگاه)، و نظری (۵۶ آموزشگاه)، تعداد ۲۲۸ نفر گزینش تصادفی گردیدند. از آن‌جا که در این نوع نمونه‌گیری، حجم نمونه را به نسبت هر طبقه در جامعه، به شیوه تصادفی گزینش می‌کنند، لذا برای تخصیص اندازه نمونه به هر دبیرستان، از روش تخصیص نسبی استفاده شد، تا از هر دبیرستان، تعدادی معادل نسبت آن دبیرستان، در نمونه حضور داشته باشد. همچنین در مورد ترکیب جنسی، تخصیص نسبی رعایت شد.

برای انجام این پژوهش، مجوزهای لازم از اداره کل آموزش و پرورش، اخذ شد. همچنین، ملاحظات اخلاقی پژوهش، از جمله رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان و محرمانه ماندن اطلاعات آنها رعایت شد. پس از کنترل اعتبار، اطلاعات پرسشنامه‌ای ۸ نفر به واسطه مخدوش بودن، از تحلیل‌ها حذف شد. اندازه نمونه نهایی ۲۲۰ نفر برآورد شد. در این پژوهش، از سه پرسشنامه (یک پرسشنامه برای اندازه‌گیری اعتیاد به اینترنت و یک پرسشنامه برای اندازه‌گیری افسردگی، اضطراب و استرس و یک پرسشنامه برای اندازه‌گیری عزت نفس) به شرح زیر استفاده شده است: آزمون اعتیاد به اینترنت^(۱)، روشی قابل اطمینان و معتبر برای اندازه‌گیری استفاده از اینترنت است. این پرسشنامه مداد-کاغذی ۲۰ ماده‌ای در سال ۱۹۸۸ به وسیله کیمبرلی یانگ^(۲) برای سنجش میزان وابستگی افراد به کار با اینترنت یا کامپیوتر،

1-Internet Addiction Test(IAT)
2-Kimberly Young

مجموعه‌ای از سه مقیاس را ارزیابی می‌کرد (۳۷). آنتونی و همکاران، این مقیاس را تحلیل عاملی کردند و فرم کوتاه شده تحت عنوان DASS-21 به دست آمد. این فرم ۲۱ سوالی، دارای سه خرده مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس می‌باشد و هر کدام دارای ۷ ماده است و نمره نهایی هر کدام از طریق مجموع نمرات ماده‌های مربوط به آن، به دست می‌آید. نمره‌گذاری این پرسشنامه ۴ درجه‌ای لیکرتی است (۳۸). آنتونی و همکاران، مقیاس مذکور را مورد تحلیل عاملی قرار دادند که فرم کوتاه شده آن شامل ۲۱ سؤال است (۳۹). هنری و کرافورد، ضریب پایایی سه عامل افسردگی، اضطراب و استرس را به ترتیب ۰/۸۲، ۰/۹۰، و ۰/۹۳ برآورد کردند (۴۰). سامانی و جوکار، به تهیه فرم فارسی و اجرای آن بر روی دانش‌آموزان مبادرت کردند. مجموع نتایج حاصل از این بررسی، نشان‌گر کفایت این مقیاس برای استفاده در ایران بود (۴۱). در پژوهش‌های صاحبی و همکاران، اعتبار و قابلیت اعتماد این ابزار برای جمعیت ایرانی نیز رضایت‌بخش گزارش گردید و واجد شرایط لازم برای کاربرد در پژوهش‌های روانشناختی و موقعیت‌های بالینی تشخیص داده شد (۴۲).

آزمون عزت نفس، برای اندازه‌گیری عزت نفس، از پرسشنامه عزت نفس روزنبرگ، استفاده گردید. این پرسشنامه، حاوی ۱۰ ماده خودگزارشی

تهیه شده است و به روش لیکرت نمره‌گذاری می‌شود. در مطالعه یانگ، اعتبار درونی این مقیاس بالاتر از ۰/۹۲، ذکر شده و اعتبار به روش بازآزمایی نیز معنی‌دار گزارش شده است (۳۱). ویدیانتوو و مک‌موران، روایی‌صوری و ثبات درونی این پرسشنامه را بسیار بالا ذکر کرده‌اند (۳۲). پایایی درونی این پرسشنامه، در مطالعه‌ای، بالای ۰/۹۲ گزارش شد (۳۳). مطالعه‌ای دیگر، آلفای کرونباخ ۰/۹۰ را برای این مقیاس گزارش نمود (۳۴). ضریب کرونباخ آلفا، در پژوهش کیم و همکاران، برابر ۰/۹۰ به دست آمد (۳۵). در مطالعه علوی و همکاران، که به منظور بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی آزمون به اعتیاد یانگ صورت گرفت، نتایج خصوصیات روان‌سنجی مطلوبی نشان داد. آن‌ها نشان دادند پایایی بازآزمایی و همسانی درونی این پرسشنامه بسیار بالا است. همچنین، از روایی محتوایی و افتراقی و قدرت تشخیصی مطلوبی برخوردار بود، به طوری که از آن می‌توان در پژوهش‌های روانشناسی و روان‌پزشکی، در جامعه ایرانی استفاده کرد (۳۶). در مطالعه حاضر به منظور اطمینان بیشتر از مشخصات روان‌سنجی، مبادرت به تعیین ضرایب آلفا و بازآزمایی آن (بر روی ۳۰ نفر از نمونه مورد مطالعه) شد. ضریب آلفا برابر ۰/۸۲ و ضریب بازآزمایی در فاصله ۶ هفته برابر ۰/۷۴ حاصل گردید.

مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس (DASS-21)^(۱)، این ابزار، در ابتدا به وسیله لویبون و لویبون، با عنوان DASS ساخته شد که

1-Depression Anxiety Stress Scales (DASS-21)

می‌باشد که احساس‌های کلی ارزش یا پذیرش خود را به صورت مثبت بیان می‌کند. هر ماده این مقیاس، شامل لیکرت ۴ گزینه‌ای از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم می‌شود. این مقیاس یک ابزار ساده و کوتاه، واجد قابلیت اعتماد (همسانی درونی و بازآزمایی) و اعتبار (همگرا و واگرا) مناسب است و برای هر گروه سنی با میزان تحصیلات در سطح پنجم ابتدایی به بالا قابل اجرا و پرمصرفترین ابزار استفاده شده برای اندازه‌گیری ارزیابی کلی شخص از ارزشمندی خود بوده است (۴۳). مطالعه دیگری، همسانی درونی این مقیاس را ۰/۸۴ و ضرایب قابلیت بازآزمایی در فاصله دو هفته برابر ۰/۸۴، در فاصله ۵ ماه، برابر ۰/۶۷ و در فاصله زمانی یک سال، برابر ۰/۶۲ گزارش کرد (۴۴). در ایران، محمدی در مطالعه‌ای بر روی دانشجویان دانشگاه شیراز ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه را برابر ۰/۶۹ و ضریب دو نیمه‌سازی را برابر ۰/۶۸، و ضریب بازآزمایی با فاصله یک هفته، ۰/۷۷، دو هفته، ۰/۷۳ و سه هفته، ۰/۷۸ گزارش کرد. همچنین همبستگی پرسشنامه عزت نفس روزنبرگ با مقیاس عزت نفس کوپراسمیت، مطلوب و برابر ۰/۶۱ و با اضطراب ۰/۴۳- و با افسردگی ۰/۵۴- به دست آمد (۴۵). در پژوهش دبیری و همکاران آلفای کرونباخ ۰/۷۵- به دست آمد (۴۶). در مطالعه حاضر، به منظور اطمینان بیشتر از مشخصات روان‌سنجی، مبادرت به تعیین ضرایب آلفا و بازآزمایی آن (بر روی ۳۰ نفر از نمونه مورد مطالعه) شد. ضریب آلفا برابر ۰/۸۱ و

ضریب بازآزمایی در فاصله ۶ هفته برابر ۰/۷۱ حاصل شد.

داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار SPSS و آزمون‌های آماری همبستگی پیرسون، تحلیل رگرسیون و آزمون تی تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها

از ۲۲۰ نفر دانش‌آموز مورد مطالعه، تعداد ۱۱۸ نفر (۵۳/۶۴ درصد) دختران و ۱۰۲ نفر (۴۶/۳۶ درصد) پسران بودند. از لحاظ جمعیت شناختی میانگین سنی کل برابر ۱۶/۷۷ دامنه سنی برابر ۱۵-۱۹ و انحراف معیار برابر (SD=۱/۱) بود. همبستگی‌های درونی متغیرها با استفاده از یک ماتریس همبستگی در جدول ۱، ترسیم گردیده است.

همان‌طور که مشاهده می‌شود همه همبستگی‌های به دست آمده بین اعتیاد به اینترنت و مولفه‌های مقیاس DASS-21 بالا و معنی‌دار هستند. مقیاس DASS-21 بالاترین همبستگی را با اعتیاد به اینترنت ($t=0/40, p<0/01$) داشته است، پس از آن اضطراب ($t=0/35, p<0/01$)، افسردگی ($p<0/01$)، $t=0/28$ و فشار روانی ($t=0/27, p<0/01$)، به ترتیب بالاترین همبستگی را با اعتیاد به اینترنت به دست داده‌اند. این نشان می‌دهد دانش‌آموزانی که نمره‌های بالاتری در مقیاس DASS-21 داشتند اعتیاد به اینترنت بالاتری را نیز گزارش کرده‌اند. همبستگی حاصل از اعتیاد به اینترنت و عزت نفس پایین ناچیز است.

برای آزمون این فرضیه که بین اعتیاد به اینترنت و افسردگی، اضطراب، فشار روانی و عزت نفس همبستگی‌های چندگانه وجود دارد تحلیل‌های رگرسیونی به شیوه گام به گام نشان داد که ۵ عامل افسردگی، اضطراب، فشار روانی و جنسیت بیشترین واریانس دخیل در اعتیاد به اینترنت را شامل می‌شوند. جدول ۳، این واریانس‌ها را به همراه ضرایب رگرسیونی نشان می‌دهد.

این چهار عامل، نقش معنی‌داری در پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت ایفا کرده‌اند. به طوری که اضطراب، به تنهایی ۰/۱۲ درصد از واریانس دخیل در اعتیاد به اینترنت را تبیین کرده است ($p < 0/01$ ، $\Delta R^2 = 0/12$). در مرحله دوم که افسردگی افزوده گردیده است مجموعاً ۰/۱۴ درصد از واریانس تبیین شده است ($p < 0/01$ ، $\Delta R^2 = 0/14$). در مرحله سوم، با ورود فشار روانی، مجموعاً ۰/۱۶ از واریانس ($p < 0/01$ ، $\Delta R^2 = 0/16$) و سرانجام در گام بعدی با افزودن جنسیت مجموعاً ۰/۲۱ درصد ($p < 0/01$ ، $\Delta R^2 = 0/21$) از واریانس دخیل در اعتیاد به اینترنت تبیین شده است.

برای بررسی تفاوت‌های جنسیتی در هر یک از متغیرها، از آزمون t استفاده گردید. در اعتیاد به اینترنت، پسران، میانگین بالاتری نسبت به دختران داشته‌اند که تفاوت معنی‌داری ($t = 2/67$ ، $p < 0/01$) است. در مقیاس DASS-21 این تفاوت نیز وجود داشت و دختران، میانگین بالاتری نسبت به پسران، گزارش کردند ($t = -2/54$ ، $p < 0/01$).

تحلیل رگرسیونی هم‌زمان متغیرها در جدول ۳، نشان داد، افسردگی و اضطراب به تنهایی توان پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت را در سطح $p < 0/01$ و فشار روانی توان پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت را در سطح $p < 0/05$ دارد. ضمناً عزت نفس، از توان پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت برخوردار نبود. ضریب همبستگی همه متغیرهای پیش‌بین، برابر ۰/۴۱ می‌باشد. همچنین با محاسبه ضریب تعیین و تنظیم آن ملاحظه گردید که ۱۶ درصد تغییرات اعتیاد به اینترنت دانش‌آموزان را می‌توان با ورود تمامی متغیرهای پیش‌بین با سطح اطمینان $p < 0/01$ تبیین نمود و یا به عبارتی دارای واریانس مشترک می‌باشند.

جدول ۱: میانگین، انحراف استاندارد و ماتریس همبستگی درونی بین متغیرها (تعداد = ۲۲۰)

متغیر	میانگین	SD	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱- اعتیاد به اینترنت	۴۰/۶۲	۶/۵۳						
۲- افسردگی	۱۰/۶۵	۲/۲۸	۰/۲۸**					
۳- اضطراب	۸/۷۲	۲/۳۴	۰/۳۵**	۰/۷۶**				
۴- استرس	۹/۹۲	۳/۱۰	۰/۲۷**	۰/۷۳**	۰/۰۸			
۵- عزت نفس	۴/۵۴	۴/۰۰	۰/۰۳	۰/۰۵	-۰/۰۴	۰/۲۱**		
							-۰/۰۹	

* همبستگی در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار است (دو دامنه)، ** همبستگی در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار است (دو دامنه)

جدول ۲: تحلیل رگرسیون چند متغیری همزمان و سطوح معنی‌داری مربوط به اعتیاد به اینترنت

متغیر ملاک	متغیر پیشگو	ضرایب غیر استاندارد		تی	سطح معنی‌داری
		B	SE		
اعتیاد به اینترنت	مقدار ثابت	۲۶/۰۴	۲/۳۴	۱۱/۱۲	۰/۰۰۰۱
	افسردگی	۰/۵۴	۰/۱۹	۲/۷۶	۰/۰۰۶
	اضطراب	۰/۵۹	۰/۲۱	۲/۷۴	۰/۰۰۷
	فشار روانی	۰/۳۵	۰/۱۴	۲/۴۲	۰/۰۱۹
	عزت نفس	۰/۰۲	۰/۱۰	۰/۲۷	۰/۷۸

$$R=۰/۴۱۹ \quad R2=۰/۱۷۶ \quad \Delta R^2=۱۶۰ \quad F_{(۴/۲۱۵)}=۱۱/۴۶۳ \quad P<۰/۰۰۰۱$$

جدول ۳: همبستگی چندمتغیری گام به گام، ضرایب تعیین، نسبت‌های F، ضرایب رگرسیون و سطوح معنی‌داری مربوط به اعتیاد به اینترنت

متغیر ملاک	متغیر پیشگو	R	R ²	ΔR^2	F	p	ضرایب رگرسیون			
							۱	۲	۳	۴
اعتیاد به اینترنت	۱ اضطراب	.۳۵	.۱۲	.۱۲	۳۱/۹۶	۰/۰۰۰۱	$\beta=۰/۳۵$ $t=۵/۶۵$ $p=۰/۰۰۰۱$			
	۲ افسردگی	.۲۹	.۱۵	.۱۴	۱۹/۶۰	۰/۰۰۰۱	$\beta=۰/۱۷$ $t=۲/۴۵$ $p=۰/۰۱۲$	$\beta=۰/۲۹$ $t=۴/۳۰$ $p=۰/۰۰۰۱$		
	۳ فشار روانی	.۴۱	.۱۷	.۱۶	۱۵/۳۲	۰/۰۰۰۱	$\beta=۰/۱۶$ $t=۲/۴۲$ $p=۰/۰۱۶$	$\beta=۰/۱۸$ $t=۲/۷۶$ $p=۰/۰۰۶$	$\beta=۰/۲۱$ $t=۲/۹۸$ $p=۰/۰۰۳$	
	۴ جنسیت	.۴۷	.۲۲	.۲۱	۱۵/۹۴	۰/۰۰۰۱	$\beta=-۰/۲۳$ $t=-۳/۸۵$ $p=۰/۰۰۰۱$	$\beta=۰/۲۲$ $t=۲/۳۸$ $p=۰/۰۰۱$	$\beta=۰/۱۸$ $t=۲/۸۲$ $p=۰/۰۰۵$	$\beta=۰/۲۰$ $t=۲/۸۱$ $p=۰/۰۰۵$
					$F_{(۴,۲۱۵)}=۱۵/۹۴$		$R=۰/۴۷$	$R2=۰/۲۲$	$\Delta R^2=۰/۲۱$	$P<۰/۰۰۰۱$

بحث

افسردگی، اضطراب، فشار روانی و عزت نفس با اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان بود. نتایج این مطالعه نشان داد دانش‌آموزانی که افسردگی، اضطراب و فشار روانی بالاتری نشان دادند اعتیاد به اینترنت بالاتری نیز گزارش نمودند. اضطراب به خصوص نقش برجسته‌تری را ایفا نموده است. داده‌های حاصل از مقایسه دو جنس نشان

در دهه اخیر، پژوهش‌ها در مورد اعتیاد به اینترنت، بر اکتشاف مدل‌های مبتنی بر آسیب‌پذیری‌های روانشناختی در رابطه با آن تمرکز نموده‌اند (۵). پژوهش‌های جدیدتر، دلایل و عوامل سبب‌شناختی شکل‌گیری این اختلال را مورد کنکاش قرار داده‌اند (۶). لذا هدف از این مطالعه اکتشاف ارتباط

اعتیاد به دنیای مجازی باشند. اعتیاد به اینترنت به طور منفی سرزندگی ذهنی و شادمانی ذهنی (که خصیصه‌هایی شخصیتی و نسبتاً پایدار هستند) را پیش‌بینی نموده است (۵۶). ظاهراً این ارتباط مجازی، راهی برای گریز از واقعیت و وسیله‌ای برای ارضای نیازهای هیجانی و روانی به وجود می‌آورد. هنگامی که زندگی واقعی یک نوجوان از زندگی مجازی او جدا می‌شود، قاعدتاً مشکلاتی را با خود به همراه خواهد داشت. زمانی که نیازهای فرد در دنیای واقعی میسر نمی‌شود به شکلی ناخودآگاه به دنیایی روی می‌آورد تا جایگاهی برای جبران نداشته‌هایش باشد و فضای مجازی این کمبود را برای نوجوان تا حدود زیادی جبران می‌کند و همین می‌شود که نوجوان وابسته و ساعت‌های متمادی چشم در صفحه کامپیوتر می‌دوزد و به سختی حاضر می‌شود لحظه‌ای از محبوب دیجیتال خود چشم بردارد. در این صورت رابطه نوجوان با واقعیت پیرامون کاهش پیدا می‌کند و در واقع میزان و مدت زندگی او در فضای مجازی به مراتب بیشتر از حضورش در جهان عینی می‌شود، البته احتمالاً او از حضور در این فضا احساس رضایت و خشنودی کند، به طوری که این حس در بازگشت به جهان واقعی، دیگر به او دست نمی‌دهد، این فرآیند اعتیادی قطعاً بدون تأثیرات منفی نخواهد بود. هم‌چنان که نشان داده شده، تأثیر منفی استفاده افراطی از اینترنت جنبه‌های وسیعی از زندگی خصوصی (۵۸ و ۵۷) و زندگی خانوادگی (۵۹) را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد. کما این‌که در پژوهش‌های

داد که از نظر اعتیاد به اینترنت بین دختران و پسران تفاوت معنی‌داری وجود دارد. این یافته با نتایج چندین مطالعه که میزان اعتیاد به اینترنت را در پسران بیشتر از دختران گزارش کرده‌اند (۴۷-۵۱)، همسو می‌باشد و با یافته‌های پژوهش‌های دیگری (۵۲-۵۴) ناهمسو است. در مقیاس DASS-21 این تفاوت نیز وجود داشت و دختران میانگین بالاتری نسبت به پسران گزارش نمودند ($t=2/54, p<0/01$). به نظر می‌رسد این تفاوت میانگین بیشتر به واسطه مؤلفه استرس ($t=3/67, p<0/01$) حاصل شده است به طوری که دانش‌آموزان دختر میزان استرس بالاتری را نسبت به هم‌تایان پسر خود تجربه نموده‌اند. از نظر میزان افسردگی، اضطراب و عزت نفس تفاوت معنی‌داری بین دو جنس مشاهده نگردید.

در بین متغیرهای مورد مطالعه، فقط اضطراب و افسردگی به تنهایی توان پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت را در سطح $p<0/01$ نشان دادند، فشار روانی دارای توان پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت در سطح $p<0/05$ بود، اما عزت نفس از توان پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت برخوردار نبود. ممکن است افسردگی یا اضطراب ناشی از انزوای اجتماعی باشد که خود معلول و محصول اعتیاد به اینترنت است (۵۵). هرچند ادبیات تحقیقی در این رابطه مردد است که بیماری اولیه آیا اعتیاد به اینترنت است یا اضطراب و افسردگی به هر حال این احتمال هم وجود دارد دانش‌آموزانی که از ضعف شدید در روابط اجتماعی رنج می‌برند یا دچار اضطراب، تشویش، افسردگی هستند بیشتر مستعد

اعتماد به نفس و اعتیاد به اینترنت یافت نشد. شاید اینترنت بتواند تا حدودی کاستی‌های فرد را جبران نماید، اما به خودی خود هیچ تضمینی برای کمک به نوجوان برای از بین بردن ضعف در حوزه‌های آسیب شناختی روانی و رهایی از آن‌ها ایجاد نمی‌کند، بلکه حتی با محدودتر شدن کانال‌های ارتباطی تماس‌های بین فردی روز به روز کمتر هم می‌شود. کلام آخر این که داده‌های مطالعه حاضر مثبتی بر خود گزارشی‌ها است، هنگامی که سایر انواع اندازه‌گیری‌ها با خودگزارشی‌ها همراه شوند به نتیجه‌گیری‌های مطمئن‌تری دست خواهیم یافت. هرچند به نظر می‌رسد که نشانگان روانشناختی از قبیل: افسردگی، استرس و اضطراب نقش با اهمیتی برای اعتیاد به اینترنت ایفا می‌کند، اما نمی‌توانیم نتیجه‌گیری کنیم که عوامل فوق تنها متغیرها برای پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت است. به هر حال متغیرهای واسطه در این بررسی کنترل نشدند. ممکن است واریانس تبیین نشده‌ای وجود داشته باشد و نمی‌توان این عوامل را به‌عنوان تبیین کاملی از اعتیاد به اینترنت قلمداد نمود. عوامل این تحقیق و اعتیاد به اینترنت ممکن است به واسطه متغیر سومی با هم همبسته باشند که در این پژوهش اشاره‌ای به آن نشده باشد. نسبتی از واریانس تبیین پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت از طریق عوامل این تحقیق ممکن است ویژه نمونه مورد مطالعه باشد. بنابراین

متعددی افرادی که در طبقه اعتیاد به اینترنت قرار گرفتند علایم روانشناختی همبودی از قبیل افسردگی (۶۰)، انزوای اجتماعی و عزت نفس پایین (۶۱-۶۳) نشان دادند. حتی گزارش شده است که اعتیاد به اینترنت موجب مشکلات عصب‌شناختی^(۱)، آشفتگی‌های روانشناختی^(۲)، و هرج و مرج ارتباطی^(۳) می‌شود (۶۴). در مطالعه دیگری استفاده افراطی از اینترنت با اختلالات خلقی^(۴) همبسته گزارش گردید (۶۵). در مطالعه حاضر اضطراب و افسردگی ضمن همبستگی بالا با اعتیاد به اینترنت، از عوامل توجیه‌کننده استفاده افراطی از اینترنت تشخیص داده شد. مطالعه‌های تکمیلی بیشتری نیاز است تا نوع و ماهیت این اضطراب‌ها و فشارهای روانی در دانش‌آموزان شناسایی گردد، احتمال دیگری که می‌توان برای توجیه اضطراب مطرح کرد، فقدان مهارت‌های ارتباطی کافی برای برقراری روابط سالم است. چنین اضطرابی بسته به میزان تأثیر منفی که بر شبکه‌های اجتماعی و کناره‌گیری از اجتماع می‌گذارد می‌تواند فوق‌العاده ناتوان‌کننده باشد (۶۶). چنین افرادی با وجود احساس نیاز بالا برای برقراری روابط دیرپا و مطمئن، به واسطه ترس از قضاوت اجتماعی در مورد خود به تنهایی روی آورده و سعی می‌کنند از طریق دنیای مجازی و سایبری ضمن جبران کمبودهای خود به آرامش لازم دست پیدا کنند. با وجود این که در چندین مطالعه رابطه‌ای منفی بین انواع اعتیاد و اعتماد به نفس شناسایی شده (۶۷ و ۲۴، ۲۱)، در مطالعه حاضر رابطه‌ای بین

1-Neurological Complications
2-Psychological Disturbances
3-Relational Chaos
4-Mood Disorders

اعتیاد به اینترنت ممکن است تا حدی نتیجه عوامل متفاوت در گروه‌های متفاوت باشد و سرانجام مشابه اکثر پژوهش‌های همبستگی جهت تأثیر ارتباط متغیرهای مورد مطالعه مشخص نشده است. برای مثال آیا اضطراب افراد را مستعد تجربه اعتیاد به اینترنت می‌کند یا برعکس پژوهش‌های آینده باید معطوف به تصریح جهت این تأثیر باشد.

دهند. بهتر است طرح‌های تحقیقی پیچیده‌تری، فراتر از زمینه‌یابی‌های مقطعی مثلاً بین‌فرهنگی، طولی و آزمایشی مورد استفاده قرار گیرد. یافته‌های پژوهش حاضر در رده سنی نوجوانان به دست آمده است، پیشنهاد می‌شود مدل پژوهش در رده‌های مختلف سنی مورد بررسی قرار بگیرد.

تقدیر و تشکر

این مقاله حاصل پایان نامه مقطع دکترای دانشگاه لرستان می‌باشد، که با حمایت این دانشگاه انجام شد، بدین وسیله از دانش‌آموزانی که ضمن مشارکت در اجرای تحقیق صادقانه پاسخگویی سئوالات بودند صمیمانه تشکر می‌نمایم و برای آنان آرزوی پیشرفت روزافزون می‌نمایم.

نتیجه‌گیری

از آنجا که نوجوانان بخش مهمی از سرمایه انسانی هر جامعه‌ای را تشکیل می‌دهند، تغییرات اجتماعی، روانی و فرهنگی این نسل از این ظرفیت برخوردار است که منشأ دگرگونی‌هایی در دیگر سطوح جامعه باشد. از این رو شناخت این که آنها چطور از قابلیت‌های اینترنت استفاده کنند، به یک دغدغه مهم تبدیل شده است. نتایج این تحقیق به طور کلی بیان می‌کند که استفاده افراطی از اینترنت، می‌تواند سبب اختلال در نظم زندگی اجتماعی و روانی نوجوان شود، همچنان که بیان شد اعتیاد به اینترنت، در حقیقت دستاویزی است برای افرادی که در دنیای واقعی انکار گردیده‌اند و دچار احساس تنهایی و افسردگی و تشویش هستند. قابلیت‌های بالای اینترنت برای مصاحبت‌های مجازی و تعدیل حالات منفی سرخوردگی و افسردگی و اضطراب‌های اجتماعی نقطه جاذب اینترنت برای خلأهای روانی محسوب می‌گردد. پژوهش‌گران باید حوزه‌های بررسی تجربی و آزمایشگاهی در مورد اعتیاد به اینترنت را گسترش

REFERENCES

1. Alkan M, Canbay C. Internet domain name management, current problems and recommendations for the solutions 2011; http://www.tk.gov.tr/kutuphane_ve_veribankasi/raporlar/arastirma_raporlari/dosyalar/WEB_DE_YAYINLANAN_RAPOR.pdf.
2. Ata EE, Akpınar S, Kelleci M. The relationship between students problematic internet usage and their anger expression manner. *Prevent Medic Bull* 2011; 10(4): 473-80.
3. Leung L. Net-generation attributes and seductive properties of the internet as predictors of online activities and internet addiction. *Cyberpsychol Behav* 2004; 7(3): 333-48.
4. Kuss DJ, Griffiths MD. Internet gaming addiction: A systematic review of empirical research. *Int J Ment Health Addict*, 2012; 10(2), 278–296.
5. Kardefelt-Winther D. A conceptual and methodological critique of internet addiction research: towards a model of compensatory internet use. *Comput Human Behav* 2014, 31, 351-354.
6. Montag C, & Reuter M. *Internet Addiction, Studies in Neuroscience, Psychology and Behavioral Economics* 2015, Springer, Heidelberg. DOI 10.1007/978-3-319-07242-5_1
7. Kim HK, Davis, KE. Toward a comprehensive theory of problematic Internet use: Evaluating the role of self-esteem, anxiety, flow, and the self-rated importance of Internet activities. *Comput Human Behav* 2009; 25: 490-500.
8. Grant JE, Brewer JA, Potenza MN. The neurobiology of substance and behavioral addictions. *CNS Spectr* 2006; 11: 924–30.
9. Kandell JJ. Internet addiction on campus: The vulnerability of college students. *Cyberpsychol Behav* 1998; 1: 11–7.
10. Kraut R, Kiesler S, Boneva B, Cummings J, Helgeson V, Crawford A. Internet paradox revisited. *J Soc Issues* 2002; 58: 49-74.
11. McKenna KYA, Bargh JA. Plan 9 from cyberspace: The implications of the Internet for personality and social psychology. *Pers Soc Psychol Rev* 2000; 4: 57–75.
12. Nie NH, Hillygus DS, Erbring L. Internet use, interpersonal relations, and sociability: A time diary study. In: Wellman B, Haythornthwaite C (editors). *Oxford: The internet in everyday life*; 2002; 215–43.
13. Yang C, Choe B, Baity M. SCL-90-R and 16PF profiles of senior high school students with excessive internet use. *Can J Psychiatry* 2005; 50: 407-14.
14. Ferraro G, Caci B, D'Amico A. Internet addiction disorder: an Italian study. *Cyberpsychol Behav* 2007; 10: 170–5.
15. Ko C, Yen J, Chen C. Tri-dimensional personality of adolescents with Internet addiction and substance use experience. *Can J Psychiatry* 2006; 51: 887–94.
16. Yen JY, Yen CF, Chen CC. Family factors of Internet addiction and substance use experience in Taiwanese adolescents. *Cyberpsychol Behav* 2007; 10: 323–29.
17. Ko CH, Yen JY, Chen CC. Gender differences and related factors affecting online gaming addiction among Taiwanese adolescents. *J Nerv Ment Dis* 2005; 193: 273–77.
18. Martin M, Schumacher P. Incidence and correlation of pathological internet use in college students. *Comput Human Behav* 2000; 16:13–29.
19. Sanders CE, Field TM, Diego M, Kaplan M. The relationship of Internet use to depression and social isolation among adolescents. *Adolesc* 2000; 35(138): 237-42.
20. Kraut R, Patterson M, Lundmark V, Kiesler S, Mukopadhyay T, Scherlis W. Internet paradox. A social technology that reduces social involvement and psychological well-being? *Am Psychol* 1998; 53(9): 1017-31.
21. Kandell, J.J. Internet addiction on campus: The vulnerability of college students. *Cyberpsychol Behav* 1998, 1, 11–17.
22. Anderson KJ. Internet use among college students: an exploratory study. *J Am Coll Health* 2001; 50(1): 6-21.
23. Gholamaleyan A. Study of social isolation Internet users in Isfahan, Proceedings of the National Congress of Leisure, Islamic Azad University of Shahrood. 2012.
24. Sajadeyan E, Nadi MA. The relationship between depression and social isolation among Internet users. Proceedings of the 2nd Congress of Iranian Psychological Association; 2007 May 19-21; Tehran, Iran. 2007.
25. Jalalinejad R, Ghasempoor A, Ajdari Z, Sadeghigooghari N. The relationship between internet affliction and anxiety in the universities students. *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business* 2012; (4)1: 942.

26. Sepehrian F, JabariLof J. Study of the relationship between internet addiction with anxiety and personality types A and B. *Aust J Basic Appl Sci* 2011; 5(11): 928-34.
27. Greenberg JS, Lewis SE, Dodd DK. Overlapping addictions and self-esteem among college men and women. *Addict Behav* 1999; 24(4): 565-71.
28. Sobell LC. *The Phenomenon of Self-Change: Overview and Key Issues*. Springer Science Business, 2007.
29. Miller L. Neuropsychodynamics of alcoholism and addiction: Personality, psychopathology, and cognitive style. *J Subst Abuse Treat* 1990; 7(1): 31-49.
30. Richter SS, Brown SA, Mott MA. The impact of social support and self-esteem on adolescent substance abuse treatment outcome. *J Subst Abuse* 1991; 3(4): 371-85.
31. Young KS. Internet Addiction: The emergence of a new clinical disorder. *Cyberpsychol Behav* 1998; 1: 237-44.
32. Widyanto L, McMurrin M. The psychometric properties of the Internet Addiction Test. *Cyberpsychol Behav* 2004; 7(4): 443-50.
33. Man Sally LP. Prediction of internet addiction for undergraduates in Hong Kong 2006: School of Business. Kowloon Tong: Hong Kong Baptist University; 2006; 50.
34. Kim EJ, Namkoong K, Ku T, Kim SJ. The relationship between online game addiction and aggression, self control and narcissistic personality traits. *Eur Psychol* 2007; 23(3): 208-12.
35. Kim K, Ryu E, Chon MY, Yeun EJ, Choi SY, Seo JS, et al. Internet addiction in Korean adolescents and its relation to depression and suicidal ideation: A questionnaire survey. *Int J Nurs Stud* 2006; 43: 185-92.
36. Alavi SS, Eslami M, Maracy MR, Najafi M, Jannatifard F, Rezapour H. Psychometric properties of Young Internet Addiction test. *Journal of Behavioral Sciences* 2010; 4: 183- 9.
37. Lovibond PF, Lovibond SH. The structure of negative emotional states: Comparison of the depression anxiety stress scales (DASS) with the Beck depression and anxiety inventories. *Behav Res Ther* 1995; 33: 335-43.
38. Lovibond SH, Lovibond PF. *Manual for the depression anxiety stress scales 1995*. 2nd ed. Sydney, Australia: Psychology Foundation of Australia; 2010: 65.
39. Antony MM, Bieling PJ, Cox BJ, Enns MW, Swinson RP. Psychometric properties of the 42-item and 21-item version of the depression anxiety stress scale in clinical groups and a community sample. *Psychol Assess* 1998; 2: 176-81.
40. Henry JD, Crawford JR. The short form of the depression anxiety stress scales (dass-21): construct validity and normative data in a large non-clinical sample. *Br J Clin Psychol* 2005; 44: 239-337.
41. Samani S, Jokar B. Determine the reliability and validity of the short form of depression, anxiety and stress scale (DASS). *Journal of Social Sciences and Humanities of Shiraz University* 2008; 26: 65-76.
42. Sahebi A, Asghari A, Salari RS. Validation of depression anxiety and stress scale for an Iranian population. *Iran J Psychiatry* 2005; 1(4): 299-310.
43. Pullmann H, Allik J. The rosenberg self-esteem scale: its dimensionality, stability and personality correlates in estonian. *Pers Individ Dif* 2000; 28: 701-15.
44. Greenberger E, Chen C, Dmitrieva J, Farruggia SP. Item wording and dimensionality of the Rosenberg Self Esteem Scale: Do they matter? *Pers Individ Dif* 2003; 35(6): 1241-54.
45. Mohammadi N. The preliminary study of validity and reliability of rosenberg's self-esteem scale. *Dev Psychol* 2006; 4: 16.
46. Dabiri S, Delavar A, Sarami GR. The predictive role of self-esteem and parenting styles in university students' happiness. *Quarterly Educational Psychology* 2011; 7(20): 1-16.
47. Hills P, Argile M. Uses of the Internet and their relationships with individual differences in personality. *Comput Human Behav* 2003; 19(1): 59-70.
48. Yang SC, Tung CJ. Comparison of internet addicts and non addicts in Taiwanese high school. *Comput Human Behav* 2004; 23: 79- 96.
49. Kennedy T, Wellman B, Klement K. Gendering the digital divide. *IT and Society* 2003; 1(5): 72-96.
50. Jalalinejad R, Ghasempoor A, Ajdari Z, Sadeghigooghari N. The relationship between internet addiction and anxiety in the universities students. *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business* 2012; 4(1): 942- 9.
51. Sepehrian F, Jokar L. The relationship of internet addiction with anxiety in A & B personality types. *Research in Cognitive and Behavioral Sciences* 2012; 2(2): 3.

52. Hamberger YA, Ben-Artzi E. The relationship between extraversion and neuroticism and the different use of the internet. *Comput Human Behav* 2000; 16(4): 441-9.
53. Korkmaz O, Sahin C, Ahi Evran EU. The relationship between interaction and audience anxiety levels and internet addiction of adults. *Journal of Contemporary Educational Technology* 2011; 2(3): 200-2.
54. Khosrojerdi M, Mirzaei SA. The study of internet addiction among the adolescents: surveying the variables of gender, level of education and size of educational organization. *Rahbord* 2010; 53: 213-225.
55. Orsal O, Orsal O, Unsal AS, Ozalp S. Evaluation of Internet addiction and depression among university students. *Procedia Soc Behav Sci* 2013; 82: 445 –54.
56. Akın A. The relationships between internet addiction, subjective vitality, and subjective happiness. *Cyberpsychol Behav Soc Netw* 2012; 15(8): 404- 10.
57. Leung L, Lee P. Impact of internet literacy, internet addiction symptoms, and internet activities on academic performance. *Soc Sci Comput Rev* 2012; 30: 403–18.
58. Tonioni F, D'Alessandris L, Lai C, Martinelli D, et al. Internet addiction: hours spent online, behaviors and psychological symptoms. *Gen Hosp Psychiatry* 2012; 34: 80–7.
59. Alizadeh Sahraee O, Khosravi Z, Yusefnejad M. The relationship of internet addiction with family functioning and mental health among Iranian students. *Eur Psychiatry* 2011; 26: 1822-32.
60. Gundogar A, Bakim B, Ozer O, Karamustafalioglu O. The association between internet addiction, depression and ADHD among high school students. *Eur Psychiatry* 2012; 2: 271.
61. Yen JY, Ko CH, Yen CF, Wu HY, Yang MJ. The comorbid psychiatric symptoms of internet addiction: Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD), depression, social phobia, and hostility. *J Adolesc Health* 2007; 41: 93–8.
62. Kim J, Haridakis PM. The role of internet user characteristics and motives in explaining three dimensions of internet addiction. *J Comput Mediat Commun* 2009; 14: 988–1015.
63. Bernardi S, Pallanti S. Internet addiction: a descriptive clinical study focusing on comorbidities and dissociative symptoms. *Compr Psychiatry* 2009; 50: 510–16.
64. Hur MH. Demographic, habitual, and socioeconomic determinants of Internet addiction disorder: an empirical study of Korean teenagers. *Cyberpsychol Behav* 2006; 9: 514–25.
65. An J, Sun Y, Wan Y, Chen J, Wang X, Tao F. Associations between problematic internet use and adolescents' physical and psychological symptoms: possible role of sleep quality. *J Addict Med* 2014; 8(4): 282–7.
66. Gross EF, Juvonen J, Gable SL. Internet use and well-being in adolescence. *J Soc Issues* 2002; 58(1): 75–90.
67. Naseri L, Mohamadi J, Sayehmiri K, Azizpoor Y. perceived social support, self-esteem, and internet addiction among students of al-zahra university, Tehran, Iran. *Iran J Psychiatry Behav Sci* 2015; 9 (3): e421.

A Survey on some Psychopathologic Correlates of Internet Addiction among Highschool Students in Yasuj

Mozafari SH, Sepahvandi MA*, Ghazanfari F

Department of Psychology, Lorestan University, Khoramabad, Iran

Received: 10 Sep 2017 Accepted: 14 May 2019

Abstract

Background & aim: In recent years, the Internet has become one of the most important academic and recreational tools for students. Internet addiction is a newly emergent disorder. It has been found to be associated with a variety of psychiatric disorders. Information about such coexisting psychiatric disorders is essential to understand the mechanism of Internet addiction. The present study aimed to investigate psychopathologic correlates of internet addiction among high school students in Yasuj.

Methods: The sample consisted of 220 high school students (118 female and 102 male, aged 15-19) from the Yasuj highschoools. The Internet Addiction Test, Depression Anxiety Stress Scales (DASS) and Rosenberg Self-Esteem Scale were employed in the collection of data. The data was analyzed using SPSS-21. Pearson correlation, regression analysis, and the t-test were used for data analysis.

Results: Results revealed a significant positive correlations between depression, anxiety, and stress with Internet addiction ($P < 0.01$). Furthermore, depression, stress, and anxiety were found to be significant predictors of Internet addiction ($P < 0/000$). Anxiety which accounted for 12% of the variance, was the best predictor, followed by depression (2%) and stress (2%). Prevalence of internet addiction was significantly higher among male subjects. Finally, our results suggested that Self-Esteem is largely irrelevant for internet addiction ($P > 0.05$).

Conclusion: The present research proposed that depressive, anxious and stressful individuals were particularly susceptible to problematic internet use. Furthermore, depression, stress and anxiety may be one of the strongest influences, if not the major determinant of internet addiction. These findings were compatible with the social compensation hypothesis that states the internet primarily benefiths individuals who feel uncomfortable communicating face to face. This findings also is compatible with the explanation that depressed, tense, and anxious individuals may find it easier to interact online where anonymity can be maintained rather than engage in face to face interaction where being observed by others might induce a fear of negative evaluation.

Keywords: Internet Addiction, Psychopathology, Self-Esteem, Depression, Anxiety, Stress.

---

*Corresponding author: Sepahvandi MA, Department of Psychology, Lorestan University, Khoramabad, Iran

Email: masepahvandi@yahoo.com

Please cite this article as follows:

Mozafari SH, Sepahvandi MA, Ghazanfari F. A Survey on some Psychopathologic Correlates of Internet Addiction among Highschool Students in Yasuj. Armaghane-danesh 2019; 24(1): 247-261